

OUDERENBERAAD ZORG EN WELZIJN ZUID-HOLLAND NOORD

JAARVERSLAG 2023

1. Wat is het Ouderenberaad Zorg en Welzijn Zuid-Holland Noord?

Het Ouderenberaad Zorg en Welzijn Zuid-Holland Noord is één van de acht regionale ouderendelegaties die vanuit het Nationaal Programma Ouderenzorg (NPO) zijn gestart met het doel de stem van ouderen te laten horen binnen onderwijs, onderzoek en beleid.

Vanaf de oprichting in 2008 is het Ouderenberaad verbonden met het LUMC (het wetenschappelijk onderzoek, de opleiding geneeskunde, en de master Vitality and Ageing) en de Hogeschool Leiden (Werkplaats Sociaal Domein). Sinds 2019 is het Ouderenberaad ook nauw verbonden met het Universitair Netwerk voor de Care-sector in Zuid-Holland (UNC-ZH). Naast zijn functie op regionaal niveau is het Ouderenberaad op landelijk niveau formeel vertegenwoordigd in de door de Minister van VWS ingestelde Raad van Ouderen ([website](#)). Hierin hebben vertegenwoordigers van alle acht regionale ouderenorganisaties zitting met daarnaast drie vertegenwoordigers van de ouderenbonden.

Het Ouderenberaad brengt het ouderenperspectief in bij onderwijs, onderzoek en beleidsontwikkeling op het gebied van wonen, welzijn en zorg voor ouderen. Hiermee daagt het (aanstaande) professionals uit om te denken vanuit het belang, en vanuit het perspectief van ouderen, zodat deze een positievere bijdrage (gaan) leveren aan de kwaliteit van leven van ouderen.

De leden van het Ouderenberaad zijn allen 60-plussers met hun eigen competentie ten aanzien van deze missie van het Ouderenberaad. De samenstelling vindt u [hier](#).

2. Hoe werkt het Ouderenberaad?

2.1. Het plenaire Ouderenberaad en het Presidium

Het Ouderenberaad telde per 31.12.2023 achttien leden, van wie elf vrouwen en zeven mannen, en een voorzitter a.i.(v). Eén lid heeft een Surinaamse achtergrond. Het plenaire Ouderenberaad is het beleidsbepalende orgaan waar:

- informatie wordt gepresenteerd en uitgewisseld over lopende en nieuwe activiteiten in de afzonderlijke werkgroepen en projectgroepen;
- de kennis en competenties van de leden worden vergroot door het uitnodigen van sprekers vanuit andere organisaties;
- wordt besproken aan welke projecten we deelnemen en over welke projecten we adviseren;
- adviezen, jaardocumenten en afvaardiging naar andere organisaties worden vastgesteld.

Het Ouderenberaad kent een Presidium, dat de dagelijkse leiding van het Ouderenberaad vormt. Leden zijn de voorzitter van het Ouderenberaad, de coördinatoren van de hieronder genoemde werkgroepen, en een van de afgevaardigden naar de Raad van Ouderen. Zij bereiden de agenda van de vergaderingen van het Ouderenberaad voor en bespreken de toewijzing van taken aan een of meer van de werkgroepen.

2.2. Werkgroepen

Binnen het Ouderenberaad functioneerden in 2023 drie werkgroepen:

- *De werkgroep Beleid*
De werkgroep Beleid richt zich op de verbetering van het welzijn, het wonen en de zorg voor (thuiswonende) ouderen in de wijk en gemeenten. De zorg betreft hier wijkgerichte zorg, eerstelijnszorg, thuiszorg en dergelijke. De werkgroep werkt nauw samen met de Werkplaats Sociaal Domein van de Hogeschool Leiden.
- *De werkgroep Onderwijs en Onderzoek (O&O)*
De werkgroep Onderwijs en Onderzoek richt zich op onderzoek en onderwijs in relatie tot de medische zorg, met name de eerste lijns-, ziekenhuis- en verpleeghuiszorg. De werkgroep geeft advies aan onderzoekers van vooral het LUMC en UNC-ZH met betrekking tot voorgenomen onderzoeksplannen en draagt actief bij aan de opleidingen van aanstaande professionals op diverse niveaus (geneeskunde studenten, studenten van de master Vitality and Ageing, HBO-V, MBO).
- *De werkgroep Communicatie (Com)*
De werkgroep Communicatie richt zich op het versterken en onderhouden van contacten met de achterban, via samenwerking met andere ouderenorganisaties en het verder inrichten en onderhouden van het in 2020 tot stand gebrachte Netwerk van 60-plussers die het Ouderenberaad willen en kunnen ondersteunen in zijn werkzaamheden. De werkgroep verenigt de redactie van de Nieuwsbrief van het Ouderenberaad en die van de website. Naast de redactionele werkzaamheden zet de werkgroep zich in voor de verschillende vormen en aspecten van communicatie en publiciteit binnen het Ouderenberaad en met de achterban.

Elke werkgroep heeft twee coördinatoren die het overzicht houden over de lopende activiteiten, en nieuwe initiatieven stimuleren.

2.3. Formele samenwerkingspartners

Het Ouderenberaad heeft vier vaste samenwerkingspartners: het LUMC, de Leidse Hogeschool/ Werkplaats Sociaal Domein Leiden & Den Haag, het UNC-ZH (Universitair Netwerk voor de Care sector Zuid-Holland) en de Raad van Ouderen. Met alle vier partijen zijn, in formele samenwerkingsovereenkomsten, afspraken vastgelegd over zowel de inhoudelijke samenwerking als de financiële en personele ondersteuning die de partners aan het Ouderenberaad toezeggen. Ook participeert het Ouderenberaad in de Alliantie Positieve Gezondheid.

3. Jaarverslag 2023

3.1. Plenaire beraad

Tijdens de plenaire bijeenkomst van het Ouderenberaad werden enkele presentaties verzorgd als inleiding op een gezamenlijke discussie, of om het Ouderenberaad om een advies te vragen.

Deze presentaties betroffen in 2023:

- Prof. dr. Yvette van der Linden en Dr. Jenny van der Steen over *Gereed*: een onderzoek naar de gereedheid van ouderen met dementie, hun naasten en zorgverleners, om een gesprek aan te gaan over proactieve zorgplanning, met professioneel opgeleide gesprekshulpen.

- Prof. dr. Wilco Achterberg, Sylvia van der Drift, Leonoor van Dam van Isselt (SO) en projectleider Mascha Slager (Topaz – Revitel) over verzoek aan het Ouderenberaad om mee te denken hoe het ouderen/cliëntperspectief kan worden meegenomen in de geriatrische revalidatie. (Omdat de revalidanten altijd tijdelijk zijn, zou een andere vorm van een meer structurele input vanuit ouderen – via het Ouderenberaad – welkom zijn.)
- Danielle van Veen (bestuurder HOZO Hillegom) over hoe HOZO erin slaagt (chronisch) kwetsbare ouderen langer thuis te laten wonen.
- Dr. Annemarie Moll - Jongerius: De professionele identiteitsontwikkeling van de geneeskunde student in relatie tot de zorg voor de oudere patiënt. Doel is het onderwijs in de opleiding geneeskunde verder te verbeteren.
- Veerle van der Klei: Onderzoek naar wat de doelen en wensen van ouderen zelf zijn op het moment van acute ziekte. En of die variëren naarmate je meer vitaal of juist meer kwetsbaar bent (de COOP-studie).
- Anne Leemhuis, lid van Raad van Bestuur Marente en voorzitter van AVANT over de ouderenzorg in onze regio de komende jaren, en de regiovisie Ouderenzorg Zuid-Holland Noord.

De plenaire vergadering is een keer vervangen door een kleinere ‘gesprekstafel’ die discussieerde over het onderwerp Leefomgeving. De centrale vraag was: Wat is voor ouderen een gewenste leefomgeving waarin het prettig bewegen en verplaatsen is en waarin belangrijke activiteiten bereikbaar zijn?

3.2. Presidium

Naast de gebruikelijke agendapunten (voorbereiding vergaderingen plenaire Ouderenberaad, ontwikkelingen op regionaal en landelijk niveau, activiteiten werkgroepen e.a.), is er vanuit het presidium – soms in samenwerking met een van de werkgroepen – overleg gevoerd met diverse (partner)organisaties, zoals:

- Vertegenwoordigers van de Werkplaats Sociaal Domein over de positie van ons ouderenberaad daarbinnen. Wat kunnen we aan elkaar hebben? Gaat om beleid en ook om onderwijs.
- De ‘Stichting JongSenioren Zoetermeer’, een vrijwilligersgroep van actieve jongsenioren uit Zoetermeer. Overleg om te kijken wat we voor elkaar kunnen betekenen.
- Binnen de Alliantie Positieve Gezondheid, waarbij we ons als Ouderenberaad in 2022 formeel hadden aangesloten, hebben we gesproken over onze positie. Domeinoverstijgende samenwerkingsverbanden konden een subsidieaanvraag doen voor het leren transformeren richting gezondheidsbevordering en passende zorg. We zien het als taak van ons Ouderenberaad ervoor te zorgen dat de invalshoek en de betrokkenheid van burgers hierbij geborgd wordt.
- Met een journalist van Eénvandaag (radio en tv) is de mogelijkheid besproken van een item waarvoor zij het Ouderenberaad in beeld zou brengen – hoe leveren wij een bijdrage aan beleid -, met input van ons. Zij heeft ook een plenaire vergadering bijgewoond, maar bij nadere overweging van het plan afgezien.

3.3. Activiteiten werkgroepen

De nieuwe structuur en werkwijze van het Ouderenberaad waartoe eind 2022 was besloten is het afgelopen jaar uitgewerkt en verder ingevuld. Dat heeft geleid tot drie werkgroepen met een wat lossere aantal deelnemers. In de praktijk zijn veel leden lid van meer dan een werkgroep, sommigen behoren tot de kern, anderen wonen bijeenkomsten bij afhankelijk van hun belangstelling. Binnen een werkgroep is gestreefd naar een spreiding van verantwoordelijkheden, wat het gevoel van betrokkenheid versterkt.

Werkgroepen hebben ieder hun eigen activiteiten, maar die zijn niet scherp afgebakend: er wordt samengewerkt over de werkgroep grenzen heen. Dat we hier de activiteiten bespreken per werkgroep wil

dus geenszins zeggen dat die het exclusieve terrein waren van de werkgroep in kwestie. In veel gevallen waren ook andere leden van het Ouderenberaad erbij betrokken.

De werkgroepen hebben in 2023 de volgende activiteiten ontplooid:

3.3.1. Werkgroep Beleid

De werkgroep Beleid is in 2023 achtmaal bijeen geweest, steeds fysiek.

Raad van Ouderen

De werkgroep houdt zich vooral bezig met de adviezen van de Raad van Ouderen, en is hierin ondersteunend voor de leden daarvan, die aangewezen zijn door ons Ouderenberaad. Daarbij gaat het zowel om de fase van voorbereiding, als in het vertalen van uitgebrachte adviezen naar de eigen regio en het bevorderen van een publieke discussie hierover.

In het verslagjaar hebben we ons gebogen over de voortgangsrapportage WOZO (Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen) van minister Helder, en een discussie hierover in de plenaire vergadering van het Ouderenberaad voorbereid. Het gaat hierbij om de drieslag: thuis als het kan, zelf als het kan en digitaal als het kan. In de praktijk worden de woorden “als het kan” echter vergeten. Naar ons idee is het nog niet echt tot ouderen doorgedrongen dat ze zelf meer verantwoordelijkheid moeten nemen voor het regelen van zorg in de laatste levensjaren.

Het rapport *Met de stroom mee* van de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving is uitvoerig besproken, mede als voorbereiding van het advies van de Raad van Ouderen. Tevens is de voorbereiding gestart van een discussie in ons Netwerk met de voorzitter van de RVS, Jet Bussemaker, in de loop van 2024.

Regionale plannen

Daarnaast zullen we de plannen t.a.v. ouderen van regionale organisaties op het gebied van zorg, wonen en welzijn beoordelen en er bijdragen aan leveren.

In het verslagjaar hebben we ons gebogen over de Avant regiovisie met betrekking tot het aantal verpleeghuizen. Omdat er geen nieuwe verpleeghuizen bij zullen komen de komende jaren, zal ook zware zorg meer in de thuissituatie verleend moeten worden. Dit vereist aanpassingen van de thuiszorgorganisaties en van de woningen.

We hebben geregeld overleg met Transmuralis, vooral met de werkgroep coördinatie en capaciteit m.b.t. de thematiek van kwetsbare hulpvragers in de thuissituatie

We nemen deel aan de ontwikkeling van het regioplan ZHN als uitwerking van het Integraal Zorgakkoord (IZA) en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

We dragen bij aan het project *Leren transformeren van zorg naar gezondheid* van de Alliantie Positieve Gezondheid. Hierbij is een ZonMw subsidie gemoeid.

Gemeenten dienen woonzorgvisies te maken, en overleggen hierover in een regionale werkgroep ouderen. Wij kunnen af en toe aanschuiven

Huisartsen

De rol van de huisartsenpraktijk gaat de komende jaren verder veranderen. We houden hierbij de vinger aan de pols om zowel landelijk als regionaal voorbereid te zijn in de beleidsontwikkeling

3.3.2. Werkgroep Onderwijs en Onderzoek (O&O)

De werkgroep Onderwijs & Onderzoek (O&O) sluit aan op onderwijs en projecten van het LUMC en werkt in dat kader vooral samen met het LUMC, de Master Vitality and Ageing en het UNC-ZH. De Werkgroep, met negen leden, vergaderde in 2023 zeven keer, waarvan vijf keer per zoom. In 2023 was de Werkgroep (al dan niet met andere leden van het Ouderenberaad) betrokken bij een groot aantal onderwijs en -onderzoekprojecten:

Onderwijs

- *Blok Voorbereiding Laatste Levensfase (derdejaars geneeskundestudenten LUMC)*

Leden van het Ouderenberaad participeren als ervaringsdeskundigen in een aantal activiteiten van het blok Voorbereiding Laatste Levensfase voor derdejaars geneeskundestudenten. Vanuit de werkgroep Onderwijs en Onderzoek maakt één lid deel uit van de blokcommissie, die verantwoordelijk is voor de inhoud en uitvoering van het blok.

- *Leerlijn Ouderengeneeskunde 'Zilveren Draad'*

Drie leden van de Werkgroep participeren in het overleg rond de opzet van de nieuwe leerlijn Zilveren Draad in de opleiding geneeskunde. Doel daarvan is het bestaande onderwijs m.b.t. de zorg voor ouderen te bundelen tot één doorlopende en samenhangende Leerlijn, met aandacht voor ouderen vanuit zowel de specialistische zorg, de huisartsenzorg als de verpleeghuiszorg.

- *Master Vitality and Ageing*

Leden van het Ouderenberaad dragen actief bij aan een groot aantal onderdelen van de Master Vitality and Ageing (voltijd- resp. deeltijdopleiding, honours class) via deelname in het onderwijs, bij interviews, onderzoeksstages, interactieve bijeenkomsten etc. De master heeft inmiddels een nieuwe naam: *Master Health Ageing and Society*. Medio 2023 hebben twee leden van de Werkgroep geparticipeerd in de door een externe commissie gehouden 'midterm review' van de master.

- *HBO-opleidingen*

De eerdere contacten van het Ouderenberaad met de opleiding Verpleegkunde van de Hogeschool Leiden zijn in 2023 hernieuwd. In de loop van 2024 wordt het overleg over mogelijke samenwerking voortgezet.

- *MBO-opleidingen*

Ook de contacten met het MBO zijn in 2023 weer opgepakt. Voor het ROC Mondriaan bleven deze, door personeelwisseling bij het Mondriaan college, nog op een laag pitje, maar hopen we in 2024 een nieuwe start te kunnen maken. Met het MBO Rijnland zijn de eerste contacten gelegd; deze waren positief.

Onderzoek

- *COOP (Covid 19 Outcomes in Older People)*

Grote landelijke studie, onder coördinatie van het LUMC, naar de lange termijn uitkomsten van COVID bij ouderen. Een van de werkpakketten betreft de behandelwensen en -doelen van ouderen.

Vanuit het OB zijn twee leden betrokken in een landelijke Adviesgroep. Voor meer informatie zie de [website](#).

- *COMO (Chemotherapie Op Maat bij Ouderen)*

Landelijke studie, onder coördinatie van het LUMC, naar het standaard invoeren van een geriatrisch assessment vóór de verstrekking van chemotherapie als levensverlengende therapie bij ouderen boven 70 jaar met uitbehandelde tumoren. Eerste stap is verdere uitwerking van de aanvraag via een (door het Zorginstituut Nederland begeleid) proces van co-creatie door een projectgroep bestaande uit groot aantal disciplines uit meerdere landelijke centra: oncologen, internisten, specialisten ouderengeneeskunde, klinisch geriaters, wetenschappers en patiëntvertegenwoordigers. Namens het Ouderenberaad maakt een lid deel uit van de projectgroep.

- *Ambulante Revalidatiezorg*

Op uitnodiging van Foreest hebben leden van de werkgroep een werkbezoek gebracht aan Pieter van Foreest in Delft. Daarbij zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop het Ouderenberaad kan bijdragen aan diverse onderzoeksprojecten. Een daarvan is de landelijke studie 'Thuis als het kan. Ambulante geriatrische revalidatie' (Foreest/Laurens, met ook de regio's Limburg en Noord-Holland, de Patiëntenfederatie en Mantelzorg NL). Twee leden van de werkgroep participeren in de adviesgroep. Op het terrein van de geriatrische revalidatiezorg is het Ouderenberaad tevens betrokken bij twee projecten vanuit Topaz/Revitel: een studie naar *Onbelast herstel van de onderste extremiteit* en het project *Eager@home*, een onderzoek naar de inzet van E-health bij de geriatrische revalidatie aan huis, [website](#).

- *Passende Zorg*

Project vanuit de huisartsgeneeskunde LUMC rond de vraag 'waar een goede huisarts volgens ouderen aan moet voldoen'. Verschillende leden van het Ouderenberaad hebben meegedaan aan de interviews en focusgroepen.

- *Gereed*

Een onderzoek vanuit het LUMC, naar de gereedheid van ouderen met dementie, hun naasten en zorgverleners, om een gesprek aan te gaan over proactieve zorgplanning, met professioneel opgeleide gesprekshulpen. Het project is gepresenteerd in het plenaire Ouderenberaad en is aan de hand daarvan verder uitgewerkt. Vanuit het OB zullen 1-2 leden participeren in de klankbordgroep. Nadere informatie op [website](#).

- *Baxter-studie*

Onderzoek vanuit het LUMC en de Apotheek Stevenshof naar het gecontroleerd afbouwen van medicatie bij ouderen via de baxterrol. Inmiddels is de tweede fase van het project bezig. Vanuit het OB participeert een lid in de klankbordgroep, zie [website](#).

- *BiBoZ 'Blijf in Beweging ondersteuning Zorgprofessionals*

Project van de Hogeschool Leiden, Haagse Hogeschool en Hogeschool Rotterdam. Doel van dit project is een methodiek te ontwikkelen waarmee zorgprofessionals hun cliënten op maat kunnen ondersteunen in het bereiken van duurzaam gezond beweeggedrag. Vanuit het OB wordt deelgenomen in het begeleidende consortium. Het project bevindt zich inmiddels in een vervolg (implementatie) fase. Voor meer informatie de [website](#).

- *FRIDAY*

Een project van het LUMC over acute zorgproblematiek in de huisartspraktijk. Doel van dit project is te inventariseren hoe vaak huisartsen tegen/in het weekend onnodig belast worden met crisissituaties die voorkomen hadden kunnen worden. Na een eerste overleg met twee leden van de Werkgroep in de voorbereidingsfase, is het project in 2023 gestart. Binnenkort vindt een presentatie plaats in de Werkgroep. [Website](#).

Palliatieve Zorg

Een lid van de werkgroep is zowel lid van de Patiënten-Naastenraad van Propallia als lid van het Netwerk Palliatieve Zorg van Transmuralis. Vanuit de Patiënten-Naastenraad wordt aan diverse activiteiten ter verbetering van knelpunten in de palliatieve zorg deelgenomen. In 2023 is deelgenomen aan het Onderwijsknooppunt van Propallia, als lid en als gastdocent. Het onderwijsknooppunt is de werkgroep waarin alle Leidse zorgonderwijsinstellingen zijn vertegenwoordigd met als doel om samen met Propallia het onderwijs in de palliatieve zorg te verbeteren.

3.3.3 Werkgroep Communicatie

De werkgroep telde acht vaste leden, enkele andere leden van het plenaire Ouderenberaad vergaderden incidenteel mee. De werkgroep is acht keer bijeen geweest, vrijwel steeds via Zoom.

Het Ouderenberaad is voor zijn functioneren aangewezen op contact met de achterban, en wil niet alleen informatie delen, maar ook ophalen, om het motto 'Praat mét ouderen, niet óver' waar te maken. Kern van de activiteiten van de werkgroep zijn de organisatie van bijeenkomsten, voorlichting en publiciteit en onderhoud netwerk.

Bijeenkomsten

In 2023 zijn enkele fysieke bijeenkomsten georganiseerd, en ook een online presentatie voor leden van het Netwerk.

- *In gesprek over de dag van morgen - Medische keuzes in de latere levensjaren.*

Het Ouderenberaad organiseert, veelal in samenwerking met o.a. Radius, al weer tien jaar bijeenkomsten over vragen die ouderen hebben over keuzes in de latere levensjaren. Toen die in de coronatijd niet mogelijk waren, heeft Omroep Sleutelstad daarover een serie van vijf tv-uitzendingen verzorgd.

Gelukkig konden we in 2023 weer drukbezochte bijeenkomsten organiseren waarin dr. Dorothea Touwen, docent en onderzoeker Medische Ethiek en Recht, verbonden aan het LUMC, met ouderen allerlei vragen kon bespreken over wensen en beslissingen waarvoor zij komen te staan.

In het afgelopen jaar zijn er bijeenkomsten geweest in Leiden, in samenwerking met Includio, De Leidse vereniging van Mantelzorgers en de KBO (2 juni) met 65 deelnemers, en in Alphen aan de Rijn in samenwerking met de OSO (Samenwerkende Ouderenorganisatie) (11 oktober) met 110 deelnemers. Mw. Touwen is steeds de enthousiasmerende spreekster en Ton Kohlbeck treedt op als dagvoorzitter. Ook is altijd een lokale huisarts aanwezig.

Gezien het succes – de belangstelling is groot – staan er voor 2024 weer verschillende bijeenkomsten in de planning.

- *Online-presentatie voor netwerk*

Een online-lezing kan voor ouderen ook comfortabel zijn. Voor de leden van het Netwerk is er een georganiseerd in maart, met discussie na afloop. Spreekster was een van de leden van het Ouderenberaad, Mw. Loek Wheeler, over 'Oog voor naasten' in de palliatieve zorg.

Voorlichting en publiciteit

Op verschillende manieren proberen we informatie te delen: website, Nieuwsbrief en sociale media.

- *Website*

De [website](#) is hét middel voor de verstrekking van informatie aan alle geïnteresseerden: leden Ouderenberaad en Netwerk (achterban), samenwerkingspartners, andere partijen en organisaties. Een lid van de werkgroep Achterban beheert de website en is samen met een redactielid van de nieuwsbrief verantwoordelijk voor de redactie ervan. Ook in 2023 hielden zij de website actueel, onder andere met nieuwe artikelen, uitgebrachte adviezen, nieuwsbrieven en een aanmeldingslink voor het Netwerk. Ze werken ook het [Smoelenboek](#) regelmatig bij.

De website is in 2023 1.109 keer geraadpleegd.

- *Nieuwsbrief*

In 2023 zijn vier afleveringen verschenen (jaargang 3.2 t/m 3.4 en 4.1) met gemiddeld vijf artikelen. Die gaan onder andere over werkzaamheden en adviezen van de Raad van Ouderen, uitnodigingen voor bijeenkomsten, en samenwerking met partners. Veel aandacht was er voor onderzoeksprojecten waarbij we betrokken zijn. Ook de start van het LUMC Centrum voor Ouderegeneeskunde (LCO) is gerapporteerd en het werkbezoek aan Zorginstelling Pieter van Foreest in Delft, die onder andere Geriatrische Revalidatie Zorg (GRZ) levert.

- *Sociale media*

Ter vergroting van onze zichtbaarheid zit het Ouderenberaad sinds juni 2023 op LinkedIn, waar we per 27 maart 2024 51 volgers hebben. We posten regelmatig interessant nieuws voor en over ouderen. Sinds 2018 hebben we ook een YouTube kanaal, waar 14 video's op staan.

Netwerk

Het Netwerk van het Ouderenberaad in de vorm van een 'kaartenbak' vereist onderhoud en actualisering. Er is gewerkt aan een actie om het netwerk uit te breiden, die komend jaar (2024) van start gaat. Ook zal in overleg met de opleiding Vitality& Ageing binnen de Projectgroep Netwerk bekeken worden hoe we de technisch inrichting kunnen verbeteren.

3.3.4. Raad van Ouderen en Ouderenberaad Zorg en Welzijn ZHN

De Raad van Ouderen (RvO) adviseert de minister van VWS en speciaal de bewindspersoon die zich bezighoudt met het reilen en zeilen van ouderen. De RvO bestaat inmiddels 5 jaar. Zo'n 20 leden, afkomstig van seniorenorganisaties en regionale ouderenberaden, hebben inmiddels zo'n 20 adviezen uitgebracht. Sommige hebben veel aandacht getrokken, andere minder. De minister van VWS stelt de adviezen op prijs en heeft inmiddels de financiering van de raad tot 2028 zeker gesteld. De raad richt zich inmiddels ook op andere ministeries, die voor ouderen relevant zijn, zoals Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Infrastructuur en Waterstaat.

De val van het kabinet Rutte 4 heeft geleid tot een politiek onzekere periode. Voor de ouderen is het Programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO) belangrijk. Doel is een omslag te maken in de organisatie van de zorg en ondersteuning van ouderen. De nota is samen te vatten met de drieslag: thuis als het kan; zelf als het kan en digitaal als het kan. De beoogde veranderingen ten aanzien van wonen, welzijn en zorg voor ouderen worden selectief in uitvoering genomen en voor een groot deel neergelegd bij de ouderen zelf. Er is geen breed gedeelde visie op de verouderende samenleving als geheel en de positie van ouderen daarin. Om deze reden heeft de RvO aan de kabinetsinformatuur een brief gestuurd om aandacht te vragen voor de uitdagingen en bedreigingen die er liggen in de vergrijzende samenleving.

Tegen deze wat onzekere maatschappelijke en politieke achtergrond heeft de RvO in 2023 met steun van ouderenorganisaties en regionale organisaties, zoals het Ouderenberaad ZHN in 2023, een aantal beleidsthema's verkend en adviezen geformuleerd die hopelijk in 2024 bijdragen aan de formulering van een nieuwe visie op de vergrijzing van de samenleving. Het gaat om de volgende documenten:

- *Zorgen om de ouderenzorg, ouderen op de drempel van de langdurige zorg.* Hierin heeft de raad alarm geslagen over het dreigend zorginfarct als gevolg van een gebrekkige organisatie van de zorg en het tekort aan personeel. De RvO vraagt de marktwerking in de zorg te vervangen door een maatschappelijk verdienmodel, dat ruimte biedt voor intensieve samenwerking tussen professionele en informele zorg.
- *Preventie, het nieuwe normaal in een ouder wordende samenleving.* Dit advies behandelt de persoonlijke en collectieve aanpak van preventie op oudere leeftijd. Preventie is een belangrijke weg om de vraag naar zorg te verminderen.
- Begin 2024 heeft de RvO een uitgebreide reactie gegeven op de adviesaanvraag van de ministers van VWS, BZK en Infrastructuur en Waterstaat inzake de leefomgeving van ouderen. Kern van de boodschap is dat de woon- en leefomgeving prettig en veilig moet zijn. Voorts is het gewenst om de mobiliteit beter te organiseren en af te stemmen op de mogelijkheden en beperkingen van ouderen.

In 2023 is de samenwerking tussen de regionale ouderenberaden en de landelijke raad geïntensiveerd. Het OB-ZHN heeft aan zijn netwerk vragen voorgelegd over allerlei onderwerpen uit de adviesaanvragen van de minister van VWS; ook hebben de leden van het Ouderenberaad hierover diverse keren beraadslaagd.

Zie voor de adviezen van de RvO de [website](#) en de [eigen website](#) van het Ouderenberaad:

3.3.5. Projectgroep Netwerk Ouderenberaad/V&A

Samenstelling Netwerk

Eind december 2023 had het Netwerk 496 deelnemers (ca 60% vrouwen en 40% mannen). Afhankelijk van hun persoonlijke keuze, ontvangen zij de periodiek uitkomende Nieuwsbrief van het Ouderenberaad (in 2023 waren dat 359 leden van het Netwerk) en worden zij wel of niet benaderd voor deelname aan (flits)peilingen, bijeenkomsten, onderzoeks- en/of onderwijsactiviteiten (in 2023 betrof dit 240 personen). De deelnemers komen voor het overgrote deel uit Zuid-Holland, met name uit het werkgebied van het Ouderenberaad ZHN (de Duin- en Bollenstreek, Leiden en omstreken, en Alphen en omstreken). In 2023 is geen nieuwe flitspeiling uitgezet. Wel zijn voorbereidingen getroffen voor een peiling over dagindeling; deze is begin 2024 uitgezet.

Online presentaties

In samenwerking met de werkgroep Communicatie zijn leden van het Netwerk uitgenodigd om online een presentatie te volgen. Zie 3.3.3. Daarbij konden de Netwerkleden ook deelnemen aan de discussie, en hun input en kritische vragen werden erg gewaardeerd. Ook de deelnemers reageerden positief.

3.4. Ondersteuning

Het Ouderenberaad wordt inhoudelijk en financieel ondersteund door enerzijds het LUMC en anderzijds de landelijke Raad van Ouderen/Beter Oud, vanuit overheidssubsidie.

Het LUMC is, in de persoon van prof. dr. J. Gussekloo, formeel verantwoordelijk voor het Ouderenberaad. Zij bewaakte ook in 2023 het budget en leverde coördinerende ondersteuning. Daarnaast kreeg het Ouderenberaad van het LUMC secretariële ondersteuning in de persoon van Patricia van Niekerk. Het LUMC voorzag het Ouderenberaad - naast live vergaderlocaties - van digitale beeldbelvoorzieningen (via Zoom).

In januari 2023 kreeg het Ouderenberaad via het LUMC nog de zeer gewaardeerde inhoudelijke en coördinerende ondersteuning van Babette van Rheenen. Helaas startte zij een andere carrière, en moesten we het vervolgens zonder haar redden.

Vanuit de werkplaats Sociaal domein van de Hogeschool Leiden was dr. Margaret von Faber betrokken bij de werkzaamheden van de werkgroep Wonen, Welzijn en Zorg.

Yvonne Drewes en Stella Trompet zijn vanuit de opleiding V&A lid van de Projectgroep Ouderenberaad/Vitality& Ageing.

23.05.2024